

UNIWERSYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Wprowadzenie do prawosławia

Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Bałkanistyka		Cykl dydaktyczny 2023/24
Specjalność -		Kod zajęć 03BAKS.14K.05221.23
Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej		Języki wykładowe polski
Poziom studiów studia pierwszego stopnia		Obligatoryjność Obowiązkowy
Forma studiów studia stacjonarne		Blok zajęciowy Przedmioty kierunkowe
Profil studiów profil ogólnoakademicki		
Koordynator zajęć	Izabela Lis-Wielgosz	
Prowadzący zajęcia	Izabela Lis-Wielgosz	
Okres Semestr 3	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 15, Egzamin • Konwersatorium: 30, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Kształtowanie zdolności krytycznej oceny procesów historycznych, eklezjalnych i kulturowych, umiejętności łączenia wiedzy z zakresu historii chrześcijaństwa, historii Kościoła, teologii, teorii kultury i sztuki, formowanie umiejętności prowadzenia dyskusji w grupie/zespole, umiejętność docenienia różnorodności konfesyjnej, kulturowej i wielokulturowej Europy (zwłaszcza Słowiańszczyzny).
C2	Umiejętność analizowania i syntezy, wiedza podstawowa z zakresu genezy i istoty prawosławia (historii, tradycji, kultury), umiejętność wypowiedzania się w mowie i piśmie w języku ojczystym oraz czytania w językach obszaru Slavica Orthodoxae.
C3	Umiejętność czytania/studiowania literatury fachowej na poziomie podstawowym i średnio zaawansowanym, zdobywanie umiejętności prezentacji określonych zagadnień, kształtowanie podstawowej wiedzy na temat wschodniochrześcijańskiej duchowości i Kościoła prawosławnego.

Wymagania wstępne

Ogólna wiedza o historii i istocie chrześcijaństwa.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	ma podstawową wiedzę o genezie i rozwoju chrześcijaństwa oraz ukształtowaniu się kultury chrześcijańskiej, zna elementarną terminologię historyczną, teologiczną, kulturową; posiada wiedzę o istocie i strukturze Kościoła prawosławnego, jego tradycjach na przestrzeni wieków, potrafi te tradycje identyfikować i definiować w zakresie genezy i funkcjonalności, a także selekcjonować i użytkować na potrzeby ogólnego opisu.	BAK_K1_W01, BAK_K1_W02, BAK_K1_W04, BAK_K1_W05	Egzamin ustny, Projekt
Umiejętności - Student/ka:			
U1	posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z teologią, eklezjologią, kulturą, literaturą, historią; potrafi znajdować, analizować, ewaluować, selekcjonować i użytkować informacje dotyczące kultury, życia duchowego wyznawców prawosławia z wykorzystaniem źródeł teoretycznych i materiałowych.	BAK_K1_U01, BAK_K1_U04, BAK_K1_U05	Egzamin ustny, Projekt
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	posiada kompetencje rozumienia zróżnicowania religijnego Bałkanów (zna na elementarnym poziomie założenia prawosławia, doktrynę Kościoła prawosławnego); potrafi dostrzec podobieństwa i różnice eklezjalne, kulturowe i społeczne obszaru Slavica Orthodoxae i Slavica Latinae.	BAK_K1_K02, BAK_K1_K03, BAK_K1_K05	Egzamin ustny, Projekt

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Geneza i rozwój (wschodniego) chrześcijaństwa, wspólnota i struktura Kościoła, krąg cywilizacyjno-kulturowy.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
2.	Kościół prawosławny i jego nauka (podstawy teologii, dogmatyki, eklezjologii); autorytet Biblii i Tradycji.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
3.	Tradycje prawosławia (anachoretyzm, monastycyzm, hesychazm).	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
4.	Bizancjum jako centrum wschodniochrześcijańskie (historia, cywilizacja, religia, kultura).	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
5.	Athos - "duchowe serce" prawosławia.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
6.	Cerkiew jako świątynia (architektura, wyposażenie, utensylia) w aspekcie materialnym i symbolicznym.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
7.	Tradycja liturgiczna (istota, struktura, typy Liturgii w Kościele prawosławnym).	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
8.	Kalendarz liturgiczny - księgi liturgiczne i język - śpiew liturgiczny w Kościele prawosławnym.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
9.	Ikona jako tekst liturgiczno-kulturowy (teologia ikony, rodzaje przedstawień ikonograficznych).	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
10.	Piśmiennictwo cerkiewnosłowiańskie.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
11.	Prawosławne święta i obrzędowość.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium
12.	Zarys historii wybranych Kościołów prawosławnych ze szczególnym uwzględnieniem obszaru bałkańskiego.	W1, U1, K1	Wykład, Konwersatorium

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład problemowy, Demonstracje dźwiękowe i/lub video
Konwersatorium	Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Metoda projektu, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	Pozytywna ocena z egzaminu.
Konwersatorium	frekwencja, przygotowanie do zajęć, praca zespołowa, praca projektowa, aktywny udział w dyskusji.

Literatura

Obowiązkowa

1. S. Bułgakow, Prawosławie. Zarys nauki Kościoła prawosławnego, przeł. H. Paprocki, Białystok-Warszawa 1992.
2. J.-Y. Leloup, Hezychazm. Zapomniana tradycja modlitewna, przeł. H. Sobieraj, Kraków 1996.
3. A. Naumow, Święta Góra Athos, w: Peregrinus Cracoviensis, z. 8, 2000.
4. E. Pokorzyna, Słownik terminologiczny wyposażenia świątyń obrządku wschodniego z przydatkiem ikon maryjnych, Warszawa 2001.
5. Liturgia Kościoła prawosławnego, przeł. H. Paprocki, seria: Biblioteka Ojców Kościoła nr 20, Kraków 2003.
6. L. Uspieski, Teologia ikony, przeł. i oprac. M. Żurowska, Poznań 1993.

Dodatkowa

1. K. Rahner, H. Vorgrimler, Mały słownik teologiczny, przeł. T. Mieszkowski, P. Pachciarek, wstępem op. A. Skowronek, Warszawa 1996.
2. J. Assfalg, P. Krüger, Słownik chrześcijaństwa wschodniego, przeł. A. Bator, M.M. Dziekan, Katowice 1998.
3. P. Evdokimov, Prawosławie, tł. J. Klinger, Warszawa 2003.
4. K. Ch. Felmy, Współczesna teologia prawosławna, tł. H. Paprocki, Białystok 2005.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	15
Konwersatorium	30
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	20
Przygotowanie do egzaminu	15
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 90
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
BAK_K1_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do eksponowania znaczenia bałkanistyki dla prawidłowego funkcjonowania dialogu międzykulturowego oraz demonstrowania roli Bałkanów w kształtowaniu kulturowego, literackiego i społecznego oblicza Europy
BAK_K1_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do podejmowania odpowiedzialnych działań na rzecz poszanowania tradycji literackiej i dziedzictwa kulturowego Bałkanów
BAK_K1_K05	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uczestniczenia w życiu kulturalnym społeczności lokalnej oraz popularyzowania wiedzy o krajach, językach, literaturach i kulturach bałkańskich
BAK_K1_U01	Absolwent/ka potrafi znajdować, analizować, ewaluować, selekcjonować i wykorzystywać informacje dotyczące kultury, języków, literatury, dziejów, życia społecznego i politycznego Półwyspu Bałkańskiego z wykorzystaniem ujęć teoretycznych i źródeł faktograficznych
BAK_K1_U04	Absolwent/ka potrafi organizując prace indywidualną lub zespołową, porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych ze specjalistami w zakresie bałkanistyki w języku polskim i językach kierunkowych
BAK_K1_U05	Absolwent/ka potrafi przygotować plan pracy indywidualnej i w zespole, rozdzielać i wykonywać przydzielone zadania, planować własny ustawiczny rozwój ze świadomością konieczności kontynuacji uczenia się i aktualizacji zdobytej wiedzy i umiejętności
BAK_K1_W01	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym zakresie terminologię, ujęcia teoretyczne i metodologiczne literaturoznawstwa, historii, nauk o kulturze i religii oraz językoznawstwa, a także ich interdyscyplinarny charakter w odniesieniu do badań bałkanistycznych
BAK_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie w zakresie zaawansowanym specyfikę krajów Półwyspu Bałkańskiego, ich historię, języki, przestrzeń kulturową i społeczną
BAK_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie związki kultury i literatury bałkańskiej z kulturową tradycją europejską, śródziemnomorską, folklorystyczną, otomańską i bizantyńską uwzględniając religijne zróżnicowanie społeczeństw bałkańskich
BAK_K1_W05	Absolwent/ka zna i rozumie etniczną i geopolityczną strukturę Bałkanów, jej diachroniczne i synchroniczne uwarunkowania i przejawy oraz ich odzwierciedlenie w wytworach literackich i kulturowych